

KÄNSELSPRÖTET

Föreningen Finlands Dövblinda rf December

6 • 2006

Höstmöte i Kajana
◆◆◆
Seminarium i Norge

Innehåll:

Ingas spalt.....	2
Ledaren: Vår egen förening fyller 35 år.....	3
Höstmöte i Kajana.....	4
Ett år fullt av utveckling och kamp för de dövblindas rättigheter.....	6
Fem frågor.....	7
Ensam med minnena.....	9
De unga med i verksamheten.....	10
Förtroende är viktigt också i föreningsverksamheten.....	11
Redaktionsrådet i Ljusa huset.....	13
Seminarium i Norge.....	14

Styrelsen önskar de dövblinda, medarbetarna i föreningen och alla samarbetspartner en riktigt God Jul och ett Gott Nytt År!
**Styrelsen för
Finland Dövblinda r.f.**

Ingas spalt

Hej alla känslsprötets läsare!

Det har varit en lång och mörk höst med mycket regn och julen står för dörren, men var är snön? Vi vill ju alla ha den vackra vita rena snön som förekommer på julkort, men kanske det går att fira en grön jul fastän det känns ovanligt.

Tänk vad tiden går, året går mot sitt slut, blev allt det vi tänkte att vi skulle göra gjort? Vad spelar det egentligen för roll för det kommer ett nytt år.

**Jag vill önska Dig
GOD JUL och GOTT NYTT ÅR!**

Inga

PS. Jag är ledig fr.o.m. 21.12. - 5.1.

Vår egen förening fyller 35 år

Låt mig först gå tillbaka till vår förenings historia. De Synskadades Centralförbund, dåvarande De Blindas Förbund gjorde en kartläggning av antalet dövblinda år 1968. Man fann 150 dövblinda. En servicesekreterare anställdes följande år för att planera och dra i gång rehabilitering för de dövblinda. I juni ägde redan den första rehabiliteringskursen rum i Tyyskylä. Fortsättningskurser kunde man inte ordna på grund av att det saknades arbetskraft.

I början av december besökte nordiska dövblinda vårt land. För de dövblinda ordnades 15.-16.12 en kurs under vilken vår förening grundades. Före kursen funderade tre energiska damer Inger Lindgren, Kaijaa Salekari och Hilikka Lehtola på grundandet av föreningen och utarbetade grundstadgarna. Så fick vår förening sin början och Inger Lindgren fungerade som tillfällig styrelseordförande. Samma år gjordes de dövblindas egen första rekreationsresan till Spanien.

Fyra år senare utkom redan vår egen tidning fyra gånger i året. Följande år hade de unga sin första nordiska träff. Ända från början har vår förening haft tre viktiga verksam-

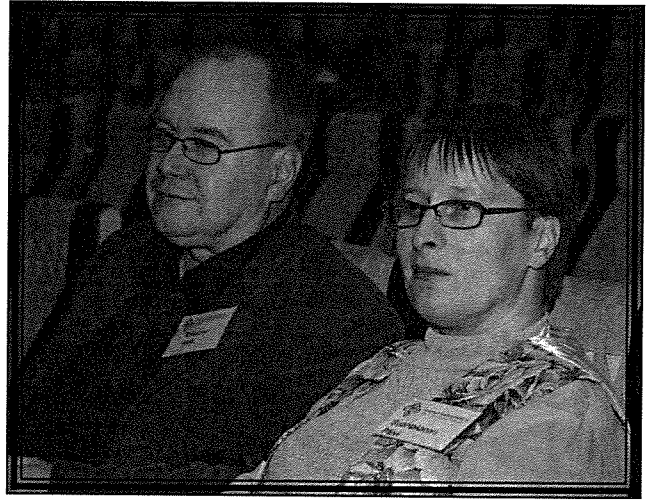
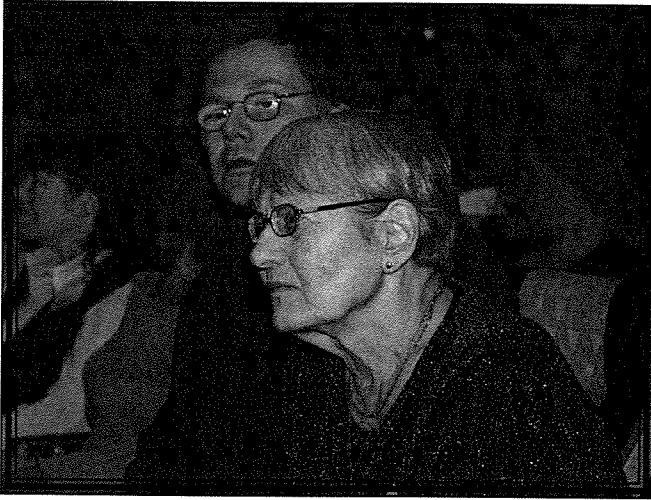
heter: rehabilitering, tidningsverksamhet och internationellt samarbete. Från en person har det vuxit fram dryg 70 professionell och kunniga medarbetare.

I dag har vi dövblinda många möjligheter att delta i personlig rehabilitering, olika skolnings- och rekreationsverksamheter. Tyvärr framskri-der inte de saker som berör handikapptjänster och finns i Finlands grundlag inte som de borde. Att bevaka våra rättigheter är en av våra huvudmålsättningar och kommer att förbli det också i fortsättningen, för samhället förändra snabbt och kommunerna har dålig ekonomi.

Å föreningens vägnar vill jag tacka alla som understött vår verksamhet och våra samarbetspartner. Dessutom tackar jag alla aktiva dövblinda; tack vare er har vi en mångsidig verksamhet! Våra professionella personal önskar jag framgång och ork i ert värdefulla arbete i vår förening!

Vi går mot morgondagens målsättningar tillsammans och i samarbete! Hälsningar,

Tuula Hartikainen
Ordförande ■

Höstmöte i Kajana

Tuija Wetterstrand

Finlands Dövblinda r.f:s höstmöte hölls i Kajana 24.-26.1. Själva mötet hölls i Kaukometsä kongress- och kulturcenter. Kvällsfesten begicks på Hotell Scandic som ligger bredvid, och där vi också var inkvarterade och intog våra måltider.

Under höstmötet beslöts att styrelsens sammansättning för år 2007 var följande: som ordförande fortsätter Tuula Hartikainen från Varkaus. Som styrelsemedlemmar fortsätter Ulla Kungas från Tammerfors, Kauko Ronkainen från Vanda och Ari Suutarla från Helsingfors. Den nya styrelsen väljer viceordförande under sit första möte i januari 2007, till dess fortsätter Ari Suutarla

I stället för de medlemmar, vilkas tur det var att avgå, valdes för perioden 2007 – 2008 Merja Vähämaa från Nokia (fortsätter i styrelsen) samt som nya medlemmar Aatos Ahonen från Rovaniemi och Päivi El Gharb från Uleåborg. Som sakkunnig medlem valdes Sisko Alapuro från Viitasari (fortsätter i styrelsen) samt som ny medlem Riku Virtanen från Åbo. De sakkunniga medlemmarna väljs för ett år i sänder.

Belönade

Under höstmötet beslöt man att belöna förtjänstfulla och medarbetare. De dövblinda som varit med om det grundande mötet ihågkoms med

gåvor. En exakt lista på dem som var med finns inte: I mötet deltog flera personer än de som valdes till styrelsemedlemmar. Vieno Hyttinen minns åtminstone att hon var med. Ur föreningens register framgick följande: Ordförande Inger Lindgren, viceordförande Tuomo Toivonen, sekreterare Kaija Multala (senare Salekari) och medlemmarna Kari Hyötylä, Samuli Kujanpää och Uno Hyvönen, samt suppleanterna Ulla Nerg och Viljo Kinnunen..

Till årets medlem utsågs Anita Palo och till årets medarbetare Päivi Järvinen från Rehabiliteringscentret.

Jubileumsårets bok publicerades

Före höstmötet, på lördag förmiddag, publicerades föreningens nyaste bok, Dövblindhet, en utmaning, redigerad av Eero Vartio. Finlands Dövblinda r.f vill upplysa läsarna om hur det är att leva med ett dubbelt handikapp i dagens Finland. Boken är historisk ty för första gången i Finland utkommer boken samtidigt i svartvitt, som Daisy talbok, elektronisk bok och i punktskrift. Talboken, e-boken och punktskriftsboken producerades av Celia – De Synskadades bibliotek. I allmänhet görs de övriga versionerna först efter den färdigtryckta svartvita upplagan. Nu fick Celia bibliotek manuset samtidigt som tryckningen.

De dövblinda som var närvarande vid utgivningen fick en möjlighet att bekanta sig med bokens olika versioner och ställa frågor till Eero Vaartio och Seija Troyano.

Boken fanns till salu bredvid höstmötets sal. Där fanns också bekanta dig med tolkanvändningen projekt egen avdelning samt ett försäljningsbord fullt fina handarbeten gjorda av Kajanas döblinda under dagverksamheten.

Kvällsfesten

Festen inleddes av Tuula Hartikainen som höll festtalet. Därefter avnjöt vi en delikat middag. Julmaten var smaklig och skinkan saftig. Efter middagen följde festtalen. Den inbjudna norska gästen Jorunn Elvebakk gratulerade varmt vår förening.

Som lottdragningens fru Fortuna verkade Tuula Halonen. Sanna Paasonen var den lyckliga vinnaren.

Julgubben med hjälpredor besökte festen. En ovanlig och betagande syn var ett bordssällskap bestående av tre generationer: Tuula Halonen med sina döttrar och deras makar och barnbarn. ■

Ett år fullt av utveckling och kamp för de dövblindas rättigheter

Kai Leinonen

Det är dag att se tillbaka på det gångna året och fundera över vad vi fått till stånd. Året 2006 går till historien som det år då föreningen utvecklades, personalen skolades och de dövblindas rättigheter kämpades för med kraft.

Organisationen Finlands Dövblinda är den enda som bevakar de dövblindas rättigheter. Föreningen är en speciell sakkunnig organisation som har en utbredd specialkunskap. Personalens kunskaper har en stor betydelse. Samhället förändras och härmed följer nya utmaningar för personalen. I vår målsättning är yrkeskunnig personal en av de fyra målsättningarna. I sitt målsättningsprogram har föreningen förbundit sig att verka för en yrkeskunnig personal.

Vi ökar assistens och beskrivningsmetoder för dem som arbetar med dövblinda. Vi utvecklar den rehabilitering som vår egen förening erbjuder. Vi deltar i verksamheten för den nordiska utbildningen av personal för de dövblinda (NUD). En sakkunnig och personal arbetar i förenin-

gens olika intressegrupper vilkas målsättning förverkligas.

Organisationens utvecklingsarbete började i slutet av förra året. Utomstående konsulter intervjuade varje arbetare. Med intervjun som grund började en individuell verksamhet med vägledning av konsulterna. Det var trevligt att konstatera i sammandraget av intervjuerna att personalen motivation var hög. Styrelsen, ledningsgruppen och personalen har haft egna utbildningsdagar. Samarbetet är ytterst viktigt så att de grundläggande sköts väl och enligt målsättningarna. Den gemensamma visionen och de gemensamma målsättningarna måste vara klara för alla. Att stärka personalen i dess arbete och hjälpa dem att orka är viktigt. En välmående personal är också viktig för de dövblinda.

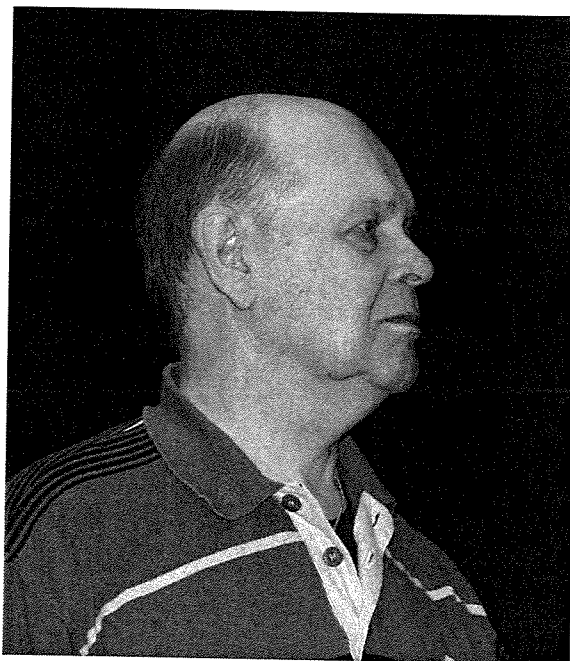
Att bevaka de dövblindas intressen är en av föreningens viktigaste uppgifter. Under det gångna året har vi påverkat lagstiftningen och gripit oss an många missförhållanden. Vi har överklagat beslut som dövblin-

Ensam med minnena

Tuija Wetterstrand

Jag träffar Samuli Kujanpää i hans vackra hem i Tavastehus. Samuli Kujanpää hör till föreningens grundare och var med i den första styrelsen. Som minne av detta hänger ett diplom på väggen. Det fick Kujanpää på föreningens 25-års jubileum 1996. Diplomet har undertecknats av dåvarande ordförande Raimo Korpela. På bokhyllan finns föreningens vimpel som överräcktes samtidigt. Samuli Kujanpää uppvisar också stolt kravattnålen som han fick i under höstmötet 35-års jubileum.

Samuli kommer väl ihåg det grundande mötet i De Dövblindas utrymmen i Helsingfors, men han minns inte mera vilka alla som var på plats. "Åtminstone Viljo Kinnunen, Kari Hyötylä och Ossi Jalo." Samuli minns att han varit med i styrelsen de första fem åren. Småningom kom det flera dövblinda in i styrelsen. De som kommunicerade med tal ökade. Samuli själv är teckenspråkig, så som de flesta av föreningens grundare och kommunicera helt taktilt nuförtiden. Och som många av

Samuli Kujanpää

föreningens grundare gick Samuli i de Blindas Yrkesskola, på borst- och rottinglinjen, varefter han fick jobb på arbetscentret i Sampola.

Från föreningens första tider har han mycket trevliga minnen från lägren som han deltog i med sin hustru Eila.

"Vi samlades till ett skidläger i Jyväskylä i mars. Solen sken och vi skidade alla i en ring och någon tog tid med sekundameter. Jag minns inte vem som vann men jag torde ha blivit trea. Min hustru och jag skidade efter varandra."

I Jyväskylä hölls också sommarläger. " Vi gick i bastun, simmade och spelade olika spel. Där fanns ett rep längs vilket vi gjorde en runda . Längs repet fanns det tävlingsfrågor; man måste t.ex. känna igen vissa blommor. Det var svårt! Från ett annat läger minns jag jämviktsövningar.

Samuli Kujanpääs ögon tåras när han minns sin nyligen bortgångna hustru, sin "fru". Hustrun var Samulis fönster mot yttervärlden, som också återgav föreningens tidning för honom på teckenspråk. " Tillsammans tittade vi på televisionen, frun där bredvid tecknade nyheterna och allt som hände i världen. Och vid bordet satt vi tillsammans och pratade om allt möjligt."

Jag försöker förmedla min medkänsla, men jag vet att det inte finns tröstande ord för en så är stor sorg. Med hustrun hade han upplevat föreningens utveckling från början. Och nu finns frun inte mera där och delar det gemensamma livet. Tillsammans med tolken tar vi avsked av Samuli. Han blir ensam i det vackra hemmet med sina minnen. ■

De unga med i verksamheten

Tuija Wetterstrand

Sanna Tuomaala, 30 och Timo Närhi, 18, är unga dövblinda som är intresserade av föreningens verksamhet och vill vara med och utveckla den.

Sanna är till utbildningen både laborant och student merkonom. Nu arbetar hon i föreningen som klubbrådgivare. Arbetet innebär att hon hjälper de dövblindas klubbletare i Tavastehus. Sanna har också verkat som barnskötare på läger för dövblinda barn i Jyväskylä. Det var min första beröringspunkt med de dövblindas förening. "Genom Anita Palo och Riitta Lahtinen blev jag bekant med föreningens verksamhet i Helsingfors. Jag hade länge tänkt på att ansluta mig till föreningen, men förverkligandet drog ut på tiden. Jag valdes först nyligen till medlem i Kajana.

Timo går ännu i gymnasiet i Mikaelsskolan I S:t Michel. Han är hemma i Viitasaari. Timo har varit med i föreningens verksamhet redan som

liten pojke. Han minns inte ens när han blev ordinarie medlem. "Mina föräldrar torde ha gjort beslutet för mig."

Både Sanna och Timo har varit aktiva i de Ungas klubbverksamhet. "I de ungas verksamhet har jag varit aktiv redan länge i olika roller", konstaterar Sanna. Timo är så ung att han har hunnit verka inom de Ungas klubb bara några år. "Tills vidare har jag för avsikt att huvudsakligen fortsätta i de Ungas klubb. Visst kommer jag att delta i föreningens vår- och höstmöten," säger han.

Det bästa med klubbverksamheten är att man har trevligt med varandra, och har något intressant att göra. "Det har varit fint att få vänner. Utfärderna har också varit trevliga, och det bästa har just varit gänget. Det känns tryggt när man t.o.m. kan resa utomlands: det finns bekanta ansikten och man får hjälp när det behövs."

Sanna har också en klar målsättning med sin verksamhet i föreningen. "De dövblindas röst måste få höras i samhället, där också andra människors rättigheter och jämlikhet försvaras. Jag försöker vara så aktiv som möjligt i klubben och lära känna människorna bättre."

Och vad stannade kvar i de ungas minnen från höstmötet i Kajana?

"Det fanns inte viktiga ämnen på föredragningslistan denna gång, men några saker kom fram i inläggen så som arbetslöshet och att få ned den också i våra kretsar", menar Sanna. "Det lönar sig att själv sätta sig in i dessa frågor, för också vi dövblinda har rätt till arbete och att betala för vårt uppehälle. Ett kyligt bemötande är verkligen allt för vanligt på arbetsmarknaden."

Timo å sin sida säger att han var överraskad över det onödiga kabblet. "Jag anser att om man slutade gnälla skulle det befrämja den verkliga diskussionen. Åtminstone ser jag det så. Å andra sidan förstår jag att det ibland kan uppstå missförstånd som ger upphov till kabblet."

Sanna och Timo vill båda uppmuntra unga att ivrigare delta i föreningens verksamhet.:

"Kom med bara och påverka. Er röst är viktig och era önskemål kan bättre tillgodoses om ni berättar vad som intresserar just er," uppmanar Sanna

Timo är inne på samma linje: "Kom bara modig med. Man kan inte helt tillgodose de ungas behov om de inte själva er med och diskuterar frågorna." ■

Förtroende är viktigt också i föreningsverksamheten

Eila Särkimäki

En dövblind person måste arbeta hårt för att klara sig väl i livet. Ju färre syn- och hörselrester man har kvar desto mera måste man anstränga sig för att klara av att leva ett självständigt och bra liv. Också handikappets historia har ett stort inflytande på vår förmåga att reda oss. Varje dövblind persons utgångspunkt och livsöde avviker helt från alla andras. Livsstigen hos en del kan ha varit lyckligare än andras.

En del av oss kanske inte vet vad syn och/eller hörsel innebär eftersom den personliga erfarenheten saknas. Det är verkligen annorlunda att se och höra med hjälp av kroppen och händerna.

Majoriteten av oss saknar erfarenhet av en perfekt syn och hörsel. Vi kanske inte ens alltid märker vad allt vi har saknat eller vad vi hela tiden inte uppfattar. Att erkänna detta är ganska omöjligt för en person med

grav syn- och hörselskada. Majoriteten av människorna har också svårt att förstå den dövblindas situation, d.v.s. vad dövblindheten innebär i en mänskans liv. Vi är en mångspråkig grupp. Trots det måste vi tillsammans försöka klara av att sköta våra gemensamma frågor som hör till dövblindheten. Vi måste påverka samhället så att våra rättigheter trots vår dövblindhet förverkligas i samhället.

Det gemensamma arbetet i grupp kräver mycken uppmärksamhet. Man behöver en mängd olika färdigheter också därför att vi utnyttjar olika kommunikationsmetoder. Känner vi ens själva till varandras informationsmetoder? Kan vi som har en aning synrester sätta oss in i vad den blinda är utestängd ifrån om man inte berättar för honom om vad som sker? Eller när man inte riktigt hör och inte ser och tolken har paus...?

Då man inte ser eller hör allting och inte får tillräckligt med information är det svårt att lära sig att lita på andra dövblinda och på andra människor. Då man inte har tillräckligt information är det också svårt att uppskatta andra och det de gör. Vi känner till och vet endast hur en bråkdel av de dövblindas sätt att leva på och verka. Av förståeliga skäl är det inte självklart att vi kan uppmuntra och stöda andra. Det är helt enkelt så att man först måste ha tillräcklig information som bakgrund.

Dövblinda klarar sig förvånansvärt bra då man beaktar vad allt som krävs av dem i vardagen. Varje steg, varje uppgift kräver medveten koncentration. Man måste vara uppmärksam och noggrann. Varje uppgift tar i medeltal längre tid än för andra. Man behöver mängder av kraft då ingenting är enkelt, speciellt om man måste utnyttja den information som känslan förmedlar. Man kan inte ens självständigt få all information via känslan. Man behöver en mångsidig hjälp av en annan människa för att få en allsidig information och för att obehindrat och säkert kunna röra sig från en plats till en annan.

Vår förening har satsat mycket på information till de dövblinda. Under föreningens 35-åriga verksamhet

har vår möjlighet att erhålla information ökat betydligt. Föreningen producerar idag olika typer av material i lämplig form för dövblinda. Det är en verkligt god sak. Men det finns fortfarande behov av att vidareutveckla verksamheten. Vi förväntar oss många olika former av kommunikationsservice i framtiden för att tillgodose våra informationsbehov.

Framför allt hoppas jag att vi dövblinda i framtiden skulle få mera tid för personlig hobbyverksamhet och avkoppling. Dessutom är det viktigt att vi lär oss lita på varandra och på andra människor. Detta kräver alltmera information och förändrade attityder. Den dövblinda är expert på sin egen situation. Man måste värdesätta honom och han bör få säga sista ordet i frågor som berör honom. ■

Redaktionsrådet i Ljusa huset

Anu Mikkola

Under en fredag i oktober, 27.10.06 styrde Finlands Dövblinda rf:s tidskrifters redaktionsråd kosan till Helsingfors och till de dövas förenings högborg Ljusa huset. Inledningsvis hade redaktionsrådets medlemmar en möjlighet att besöka de Dövas Museum. Då de Dövas Förbund firade sitt 100-års jubileum år 2005 öppnades en utställning i museet som kallades Från dövstum till teckenspråkig.

Besöket i De Dövas Museum innebar en intressant tidsresa in i strömningarna som berört de dövas liv och utbildning. Utställningen förde fram tiden från språklig diskriminering till dagens tolktjänster och mångsidiga hjälpmedel som hjälper de döva i de hörandes värld.

Redaktionsrådets möte

Efter en uppfriskande och näringsrik lunch inledde vi Finlands Dövblinda rf:s redaktionsråds möte. Alla medlemmar var närvarande. Inledningsvis godkände vi föregående

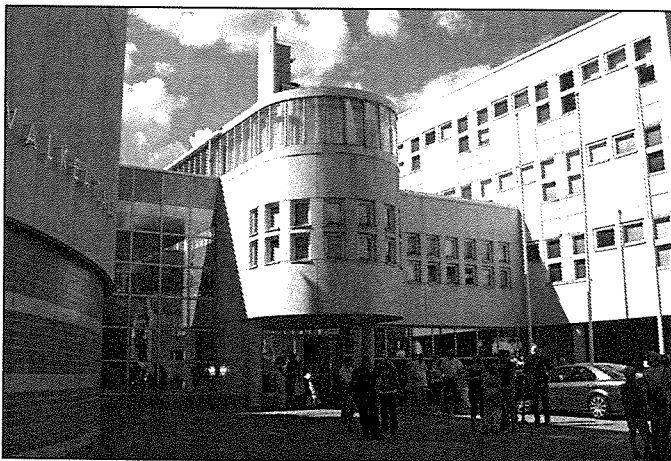
mötes protokoll efter en liten korrigering. Sedan övergick vi till att diskutera de nummer som utkommit av tidningen Kuurosokeiden Uutislehti. Vi diskuterade kvaliteten och utvecklingsidéer. Under mötet framfördes tanken på att man kunde införa radioprogrammet Radio Suomen Päivätuntis vetenskaps- och kulturnyheter i Uutislehti. Tanken fick delvis stöd.

Följande tema som togs upp var Känfelsprötet. Man var i huvudsak nöjd med tidningens innehåll. En medlem gav idéer till inslag i tidningen. Under mötet diskuterade man den tekniska kvaliteten på de olika versionerna. Kvaliteten på bilderna i storstilsupplagan är redan bättre. Problemen med taltidningen elimineras nästa år då man övergår till Daisy systemet. De teckenspråkiga kommer att få en tidning av bättre kvalitet i och med att man nästa år övergår till tidning på DVD. Punktskriftstidningen utgör inga problem och man var nöjd med den elektroniska tidningen.

Följande fråga på dagordningen var övergången till Daisy-taltidningen. Samtliga taltidningsläsare kommer att få Daisy-apparaturen inom loppet av detta år. Det kan förekomma problem i början. Man diskuterade också övergången till digital television och man önskade sig artiklar om detta i Känfelsprötet.

Som avslutning diskuterade vi också redaktionsrådets sammansättning. Tre medlemmar avsåg vidare val. I redaktionsrådet blir tre platser vakanta nästa år för dövblinda representanter att besättas av representanter för läsare av taltidningen, den elektroniska tidningen samt tidningen i storstil.

Frågor av det här slaget behandlade vi huvudsakligen vid redaktionsrådets möte. ■

Ljusa huset

Seminarium i Norge

Sami Kortesalmi

Hälsningar från våra dövblinda vänner i Norge till alla finländare! Jag deltog i ett seminarium om jämställdhet i Norge i november. Organisationen LSHDB hade arrangerat seminariet i hotell Thon i Lilleström i Oslo. Förutom de norska deltagarna deltog också Peter Carlsen från Danmark och jag från Finland. Jag hade dessutom med mig min tolk Susanna Joensalo från Finland.

LSHDB hade inbjudit Peter och mig till seminariet för att berätta om vilka erfarenheter vi dövblinda har när det gäller att grunda ett eget företag och vilka erfarenheter vi har av arbetslivet.

Under veckoslutet fick vi en möjlighet att bekanta oss med hur det är att söka arbete och grunda ett företag i Norge. Vi kunde också jämföra FPAs och den norska NAVs sätt att sköta ärenden.

Under seminariet diskuterade vi hu-

vudsakligen vilka möjligheter dövb-
linda har att grunda ett företag. Vi
funderade också över vilka begräns-
ningar och hinder som finns i vägen.
Förvånansvärt många är intressera-
de av att grunda ett eget företag. Det
här är positivt och av egen erfaren-
het vet jag att ett eget företag för-
utom en arbetsplats ger utmaningar i
livet.

Hjälpmedlen verkar vara en brän-
nande fråga för norrmännen. Bero-
ende på bostadsorten kan man an-
tingen få hjälpmedel utan besvär
eller också kan det vara ytterst svårt
att få dem. Tillgången på hjälpme-
del inverkar i sin tur på intresset att
grunda ett eget företag.

På lördagen berättade jag om mitt
eget liv och om hur jag flyttat från
staden till landet och grundade en
firma tillsammans med min bror Vil-
le. Också Peter Carlsen berättade
om sitt liv och om hur han fått arbe-
te. Alla ställde en mängd frågor om
hur situationen är i Finland. Speciellt
intresserade man sig för de dövb-
lindas situation. Enligt min uppfatt-
ning är situationen i det stora hela
likadan i Norge som i Finland be-
träffande transportservicen, hjälp-
medlen och tolktjänsterna.

Luncherna och middagarna var fina
upplevelser eftersom de var både
kulinariskt goda och gav möjlighe-

ter till intressanta diskussioner. Un-
der fritiden fortsatte diskussionerna
och alla berättade gärna om sitt liv.
De som varit i Finland talade upps-
kattande om vårt land.

Resan till Norge var verkligen givan-
de. Det var trevligt att få nya vän-
ner. Tack vare min tolk och ledsa-
gare Susanna lyckades resan väl.
Hon skötte sitt arbete verkligen yp-
perligt och var dessutom ett trevligt
ressällskap. Jag vill ge henne ett
stort tack. Det fanns inte ett ögonb-
lick då jag skulle ha känt mig bort-
kommen.

Under den här resan fick jag dessu-
tom smak för att resa. Det skulle
vara trevligt att få tillfälle att resa till
olika länder i ett likartat uppdrag. Jag
skulle också gärna delta t.ex. i ung-
domsläger och andra träffar där jag
kunde få bekanta mig med dövblin-
da från olika länder.

De norska dövb-
linda visar gärna
Norge åt alla som så önskar om man
t.ex. vill bekanta sig med landet och
dess kultur. ■

Lillestrøm November 17.-19. 2006

Bilderna: Per Jonassen

